

**Spravodajca Univerzity Mateja Bela
v Banskej Bystrici**

Universitas Matthiae Belii

ERUDITIO
MORES
FUTURUM

20. výročie založenia

Ročník 19

september – október 2012

Číslo 1

OTVORENIE AKADEMICKÉHO ROKA 2012/2013 NA UMB

Prihovor rektorky UMB

Vážení členovia akademickej obce, milí kolegovia a študenti.

Čas plynie ako rieka a ten náš pracovný, univerzitný ako divoká riava. Ani sme sa nenazdali a je tu opäť nový akademický rok. Iste ste už postrehli, že ho dnes otvárame jednak oneskorene a jednak netradične, bez akademických slávností a bez hostí z vonkajšieho prostredia. Je to spôsobené tým, že po neustávajúcich trojročných peripetiách a obštrukciách spojených s verejným obstarávaním, ktoré nespôsobilá naša univerzita, konečne realizujeme, najmä za prostriedky z Európskej únie dôležité rekonštrukčné práce. Veríme, že dlhodobo zlepšia podmienky práce a štúdia na našej alma mater. Aj počas dnešného dňa sa vymieňajú okná, opravujú a zateplujú steny a obnovujú sociálne zariadenia. A že ide temer o kolosálnu akciu a tempo, dokazuje fakt, že sa v priebehu troch mesiacov vymenilo a ešte vymení vyše 4000 okien, dverí a výplní na ôsmich budovách, a to všetko spolu s prislúchajúcimi stavebnými úpravami za tesne 3 milióny eur. Také niečo v histórii našej univerzity nemá obdobu a pravdepodobne sa už nezopakuje.

Sme si vedomí toho, že posúvanie termínov stavebných prác aj do obdobia výučby spôsobí našim učiteľom a študentom viaceré komplikácie. Žiaľ, nemáme inú možnosť. Obraciam sa z tohto miesta na všetkých členov akademickej obce, aby s pochopením a optimizmom pomohli tieto problémy prekonať, s pozitívnou perspektívou pretrpeli aj trochu nepohody a ak bude treba, tak aj pri upratovaní vlastných pracovísk priložili

ruku k dielu. Odmenou snáď bude to, že po dlhých rokoch nám bude v zime teplejšie, ušetríme značné prostriedky a budeme mať okolo seba krajšie a príjemnejšie prostredie na prácu a štúdium. A hoci nový akademický rok začíname s neprijemnými ťažkosťami a množstvo súvisiacich problémov nás ešte len čaká, patrí sa mi všetkým zamestnancom, ktorí kvôli tomuto veľkému projektu nemali letnú dovolenku, ktorí každodenne bdejú nad tým, aby sa tempo prác nespomaľovalo, všetkým, ktorí sa starajú o to, aby zamedzili negatívne vonkajšie zasahovanie rôznych štátnych, verejných, regionálnych inštitúcií alebo nezainteresovaných firiem, ktoré z rozmanitých dôvodov túto našu „akciu“ nemôžu stráviť, ale aj všetkým tým, ktorí na jednotlivých objektoch zabezpečujú hladký priebeh opráv od príprav až po upratovanie, menom celej univerzity čo najúprimnejšie poďakovať. Vydržte, prosím, tieto ťažkosti, určite sa nám to všetkým opláti.

V predchádzajúcom akademickom roku sme opäť dokázali, že aj v zložitých podmienkach sme schopní dosahovať reálne úspechy a dobré pedagogické a vedecké výsledky. Vychovali sme ďalších vyše 3 900 absolventov všetkých troch stupňov štúdia, ktorých v tomto roku nahradí viac ako 4 300 nových zapísaných študentov. To, že sme si ich udržali aj v čase vysokého poklesu populačného ročníka a že sa zapísali práve na Univerzitu Mateja Bela, svedčí o tom, že naša snaha ochraňovať a zlepšovať dobré meno našej vysokej školy prináša svoje ovocie. Víťam ich medzi nami a prajem im splnenie životných túžob, trpezlivosť v prekonávaní prekážok, odvahu k samostatnosti, vôľu k zodpovednosti a odhodlanie dôjsť k vytýčeným cieľom.

Môžeme ich ubezpečiť, že si vybrali dobre. A to hovorím nielen z lokálpatriotizmu, ale na základe stále sa zlepšujúceho hodnotenia našej školy vyšším počtom ich kolegov – spolužiakov. V máji sa 2 597 študentov končiacich ročníkov denného a externého štúdia zapojilo do hodnotenia kvality 166 študijných

programov. Študenti hodnotili 13 aspektov študijných programov známami A až F a získali sme priemernú známku 1,69, čo je síce „iba“ B, ale za posledných päť rokov najlepšie hodnotenie. Podobne na takej istej škále v marci a apríli študenti hodnotili kvalitu vyučovania, kde vyplnili 5 482 hodnotiacich formulárov na 184 našich pedagógov. A to v pätnástich otázkach, čiže udelili nám vyše 76 700 známk. Z nich 47 % tvorila známka A a 28 % známka B. Dá sa teda konštatovať prevažujúca spokojnosť našich študentov, a to nás úprimne teší, ale aj silne zaväzuje do budúcnosti.

V minulom semestri sme vyhodnocovali aj oblasť vedy a jej výsledky v roku 2011, v ktorom sme získali domáce výskumné grantové projekty za 507 tisíc a zahraničné za 62 tisíc eur. Je to viac ako v roku 2010, ale menej ako v roku 2009, kedy sme boli najúspešnejší. Na ich základe sme publikovali 184 monografií a 316 vysokoškolských učebníc a učebných textov, čo je spolu doteraz najviac knižných publikácií za rok. Až príliš, na 3 256 vzrástol počet publikačných aktivít v najmenej hodnotenej kategórii časopiseckých a zborníkových štúdií a článkov, čo naznačuje, že tejto oblasti venujeme neprimerane veľa tvorivých síl na úkor tých efektívnejších. Už dnes vieme, že rok 2012 nám príliš veľa prostriedkov na vedu a výskum nepriniesol a že možnosti získať granty z domácich zdrojov sa stále a dosť podstatne zmenšujú. Ostáva nám preto najmä jedna možnosť ako si pomôcť v oblasti vedy, a to sú zahraničné granty. Prostriedky na vedecký výskum sú vlastne už len v rámcových výskumných programoch EÚ. Iste už viete, že sme v tomto smere vytvorili osobitný motivačný systém. Vedenie univerzity finančne a prostredníctvom Centra projektovej podpory aj organizačne podporí každého tvorivého pracovníka, ktorý sa zapojí do poslednej výzvy v rámci siedmeho rámcového programu EÚ. Je to dôležité, lebo potom v novom programe Horizon 2020 budú podmienky pre nás omnoho nevýhodnejšie.

O správnosti našich určitých krokov svedčí aj stúpajúci počet rôznych medzinárodných sietí so zahraničnými partnermi, najmä s cieľom riešenia projektov, ktorý na konci roku 2011 dosiahol číslo 51. Opätovne vzrástol počet študentov, ktorí v rámci programu Erasmus strávili jeden semester na zahraničných vysokých školách. Vycestovalo ich 149 a prijali sme 109 študentov zo zahraničia. Veríme, že toto číslo ešte ďalej porastie, pretože sme v uplynulom akademickom roku podpísali so zahraničnými VŠ rôznych európskych krajín zmluvy o vytvorení nových ôsmich

spoločných študijných programov a memorandum o deviatom práve dnes podpisuje neprítomná prorektorka pre pedagogickú činnosť na Jagelonskej univerzite v Krakove. Za naše aktivity v oblasti medzinárodných vzťahov sa nám dostalo ocenenia a dôvery práve od zahraničných veľvyslanectiev v Slovenskej republike. V minulom akademickom roku sme za ich podpory rozbehli činnosť Slovensko-francúzskeho univerzitného inštitútu, otvorili učebňu čínskeho jazyka a kultúry Konfuciovho inštitútu, o týždeň otvárame Centrum poľského jazyka a kultúry a poďakovanie sme dostali aj za činnosť Spoločnosti učiteľov nemeckého jazyka a germanistov Slovenska, ktorá má u nás svoje sídlo.

Aj tieto aktivity vedú k významnému zviditeľňovaniu našej inštitúcie. Dovoľte spomenúť ešte jednu, ktorá má a zrejme ešte bude mať značný podiel na udržiavaní záujmu uchádzačov o štúdium u nás. S veľkým úspechom sme sa vlni i v tomto roku v septembri zapojili do podujatia Noc výskumníkov, na ktorom sa minulý piatok zúčastnilo vyše tritisíc žiakov základných a stredných škôl celého Banskobystrického kraja, aby sa v priestore obchodného centra Európa v 28 vedeckých stánkoch, na 16 prednáškach v kinosálach a na ďalších sprievodných podujatiach našich kolegov populárno-náučným a prítiaživým spôsobom zoznámili s tajomstvami vedeckého výskumu našej univerzity. Podujatím sme získali aj mimoriadny ohlas u učiteľov, ktorí ich na aktivitách sprevádzali, ale aj u množstva ďalších malých a na šiestich vedeckých kaviarňach aj veľkých obyvateľov Banskej Bystrice, ktorí sa počas celého dňa v obchodnom centre nachádzali. Toto považujeme za najefektívnejšiu, konkrétnu a pútavú cestu propagácie vysokej školy a všetkým, ktorí sa do nej aktívne zapojili, patrí naše uznanie. K tomu by som rada pridala ešte viaceré úspechy našich študentov za predchádzajúci rok, napr. množstvo medailí v športe, ale najmä bronzovú olympijskú medailu našej doktorandky Danky Bartekovej, víťazstvo speváckeho zboru na festivale v Španielsku, štúdie doktoranda Matúša Dirbáka v karentovaných časopisoch, účasť doktorandky Kamily Borsekovej v siedmom rámcovom programe, nespočetné medzinárodné aktivity našich študentov v študentských organizáciách a asociáciách, alebo dva úžasné galavečery k 50. výročiu folklórneho súboru Mladosť v nabitej aute Beliana a mnohé iné.

Bolo by možné ďalej pokračovať v pozitívnom hodnotení

ďalších rôznorodých aktivít, ktorými sa snažíme oslovovať odbornú i laickú verejnosť, deti i seniorov, verejné inštitúcie i podnikateľskú prax a upevňovať tak svoje postavenie v regióne, ale aj v zahraničí. Všetko, čo som dosiaľ spomínala, je akýmsi naznačením nového progresívneho smeru, ktorý sa začína prejavovať v činnosti našej univerzity. Či sa nám ho

podarí rozvinúť, závisí síce predovšetkým od nás, ale značne aj od spoločenských a ekonomických podmienok, v ktorých existujeme. A tie sa pre nás nevyvíjajú práve najlepšie. Hoci stále hospodárime s kladným hospodárskym výsledkom, je to v zhoršujúcich sa ekonomických podmienkach za cenu veľmi pomalého a neadekvátneho rastu finančného ocenenia učiteľov a zamestnancov. Rozpočet pre vysoké školstvo je nepostačujúci a ani výhľad do budúceho roka nie je lepší. To si zrejme silne uvedomilo aj 42 % zamestnancov našej univerzity, ktorí sa pripojili k celoštátnemu štrajku pracovníkov školstva.

Nie som si istá, či podobných, ak nie ešte dôraznejších vystúpení, nebude na pôde vysokých škôl pribúdať, pretože medzi 200 zmenami v navrhovanej novele vysokoškolského zákona, ktoré už odsúhlasila vláda a podáva ich do parlamentu, sú aj také, ktoré finančnú situáciu našej inštitúcie, ale aj jednotlivcov výrazne ohrozia. Predĺženie každého stupňa externého štúdia o jeden rok, t. j. spolu na sedem rokov, môže síce pomôcť zvýšiť jeho kvalitu, odláka však študentov na české vysoké školy alebo ich slovenské pobočky, kde bude päťročné. A pretože celková suma školného sa nesmie zvýšiť, len rozpočítať na viac rokov, klesne aj týmto spôsobom náš ročný príjem vlastných zdrojov. Podobne návrh, že minister môže obmedziť počet prijímaných denných študentov vybraných odborov na verejných vysokých školách (pochopteľne tých najlukratívnejších, na ktoré sa hlási nadbytok študentov) znamená, že študenti sa obrátia tam, kde takéto obmedzenie nebude, t. j. na súkromné vysoké školy, aj keď za peniaze. Ťažko sa dá predpokladať, že ten, kto chce študovať právo, pôjde na strojárstvo alebo fyziku len preto, že sú bezplatné. Vážny je aj návrh, aby týždenný pracovný čas vysokoškolského učiteľa bol 69 hodín na všetkých VŠ na Slovensku. To by samo o sebe nebolo zlé, pretože je to jeden a trištvrte úväzku. Do tohto času sa však majú počítať aj všetky dohody o vykonaní práce na vlastnej aj cudzej VŠ. V takejto dikcii to absolútne znevýhodňuje našich učiteľov voči zamestnancom iných rezortov, znemožňuje zle plateným učiteľom privyrobit' si na pôde vysokých škôl

a vyháňa ich z tejto pôdy, čo môže mať ďalekosiahle následky. Celkove vládou schválený návrh vo viacerých bodoch obmedzuje autonómiu vysokej školy a ak bude takto prijatý, bude nás čakať veľmi ťažké obdobie.

Vo vedeniach univerzity a fakúlt sa budeme musieť koncepcnejšie zamýšľať nad perspektívami a rezervami, nad orientáciou pracovísk a tým, čo je neefektívne, nad tým, ako sa pripraviť na možný budúci vývoj. Každé pracovisko, katedra, inštitút musí premýšľať a prehodnocovať, kam smeruje, či sa dlhodobo uživí, alebo, či musí hľadať nové cesty svojho zabezpečenia. A zvlášť aj preto, že v tomto akademickom roku musíme začať pripravovať komplexnú akreditáciu UMB, veľmi pravdepodobne k 1. januáru 2014. Máme teda rok na to, aby sme dotiahli všetko, čo by nám k splneniu kritérií v jednotlivých odboroch mohlo chýbať, ako aj na rozhodnutie, čo vieme obhájiť, kam bude smerovať záujem našich študentov a o čo sa máme usilovať.

Milí kolegovia a študenti.

Akosi sme si za posledných šesť rokov už zvykli, že taký typ univerzity, ako je naša, to nikdy nemá ľahké. Jeden zásadný problém vyriešime a hneď sa objaví ďalší, že jeden rok je ťažký a druhý ešte ťažší. Ale optimisticky musím konštatovať, že zatiaľ nás to vždy akosi zomklo a posunulo vpred. Verím, že tak to bude aj naďalej. Naša sila je v zodpovednosti voči študentom a ako ukazuje prechod medzi prvým a druhým stupňom štúdia aj v ich lojalite voči UMB, v tvorivosti a invencii vo vede, v záujme zahraničia o spoluprácu s nami, v našej otvorenosti voči neuniverzitnému okoliu a pravdaže v poctivej každodennej práci. Naša sila je aj v doteraz nevyužitých možnostiach, ktoré máme ako univerzitný celok vo vnútornej kooperácii, či pre imidž našej inštitúcie v úspešných absolventoch. Zaželdajme si preto, aby sa každému zamestnancovi a študentovi v tomto akademickom roku podarilo všetky možnosti, ktoré sa pred nimi objavia, k vlastnej spokojnosti, k osobnému rozvoju, ale aj spokojnosti a rozvoju našej alma mater na vysokej kvalitnej úrovni naplno využiť.

Vivat Universitas Matthiae Belii Bystriciensis

Prehľad ocenených pri príležitosti otvorenia akademického roka 2012/2013

Cena rektorky UMB v oblasti vedecko-pedagogickej a v oblasti umenia za rok 2011

Kategória A – vedecká monografia

Autor:	prof. Ing. Rudolf Midriak, DrSc.
Fakulta:	FPV UMB – CVV UMB
Súbor vedeckých monografií:	<i>Erodované spustnuté pôdy Slovenska, Spustnuté pôdy a pustnutie krajiny Slovenska, Sukcesné procesy a pustnutie krajiny Slovenska</i>
Autor:	Dr. h. c. prof. PhDr. Ján Findra, DrSc.
Vedecká monografia:	<i>Jazyk v kontextoch a v textoch</i>
Fakulta:	FHV UMB
Autor:	Л. А. Сугай – prof. Larisa A. Sugay, DrSc.
Vedecká monografia:	ГОГОЛЬ И СИМВОЛИСТЫ (preklad: Gogol' a symbolisti)
Fakulta:	FHV UMB

Kategória B – súbor vedeckých štúdií

Autor: **Dr. rer. nat. Eugeni E. Kolomeitsev**
Spoluautor: prof. Dmitri N. Voskresensky
Súbor vedeckých štúdií
pod spoločným názvom: ***Supravodivosť hustej jadrovej hmoty a chladnutie neutrónových hviezd***
Fakulta: FPV UMB – CVV UMB

Kategória C – vysokoškolská učebnica alebo stredoškolská učebnica s celoštátnou pôsobnosťou

Autor: **Ing. Peter Sabo, CSc.**
Spoluautori: doc. Ing. Peter Urban, PhD. (FPV UMB)
RNDr. Ingrid Turisová, PhD. (FPV UMB)
RNDr. Mgr. Radoslav Považan, MSc.
Ing. Karol Herian, PhD.
Vysokoškolská učebnica: ***Ohrozenie a ochrana biodiverzity***
Výbrané kapitoly z globálnych environmentálnych problémov
Fakulta: FPV UMB

Kategória E – umelecké dielo

Autor: **doc. PaedDr. Jaroslav Uhel, ArtD.**
Umelecká monografia: ***Identita a kresby alebo umenie vnútorného sveta***
Fakulta: PF UMB

Mimoriadna cena rektorky UMB bola udelená

študentke Ekonomickej fakulty UMB

Ing. Kamile Borsekovej

za výborné výsledky v riešení
medzinárodných vedeckovýskumných projektov EÚ
a

študentovi Fakulty prírodných vied UMB

RNDr. Matúšovi Dirbákovi

za výborné výsledky v publikačnej
a vedeckovýskumnej činnosti v zahraničí.

PRÍSPEVKY REKTORÁTU

Aktivita Centra pre celoživotné vzdelávanie UMB Detská univerzita UMB vyvrcholila slávnostnou promóciou

Slávnostnou imatrikuláciou v aule Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici odštartoval dňa 2. júla 2012 šiesty ročník Detskej univerzity UMB. Päťdesiatštyri účastníkov sa študentským sľubom a prevzatím imatrikulačného listu z rúk riaditeľa Centra pre celoživotné vzdelávanie UMB Mgr. Jána Sitarčíka oficiálne stalo študentmi banskobystrickej univerzity.

Na výchovno-vzdelávacom programe sa stretávali od 2. do 13. júla 2012 žiaci základných škôl vo veku od 9 – 15 rokov.

Jednotlivé témy, primerane veku, spracovali vysokoškolskí učitelia troch fakúlt Univerzity Mateja Bela a Akadémie umení v Banskej Bystrici.

Prvý deň po slávnostnej imatrikulácii sa mladí študenti dozvedeli niečo o rastlinných a živočíšnych jedoch, o ich množstve, smrteľných účinkoch a zároveň dostali niekoľko užitočných rád a informácií zameraných na prevenciu pred jedmi v prírode (RNDr. Tomaškinová, PhD.).

Nasledujúci deň bol dňom „Kultúrneho a prírodného dedičstva“, na ktorom účastníci Detskej univerzity 2012 získali informácie o počte lokalít a krajín zapísaných v súčasnosti do

zoznamu svetového dedičstva, koľko z nich je kultúrnych, koľko prírodných a koľko zmiešaných lokalít (Ing. Tomaškin, PhD.).

Aj v tomto roku účastníkov oslovila fyzika, tentoraz o „optoelektronickom prenose informácií“ (doc. Ing. Klima, CSc.).

Výtvarno-hudobný projekt „Slnečné kotúče“ s prezentáciou o výtvarnej abstrakcii a orfizme v spojení so skupinovou prácou pod vedením výtvarného pedagóga malých poslucháčov mimoriadne zaujal (PaedDr. Lucinkiewiczovej, PhD.).

Je vydra riečna šelma hravá i dravá? (doc. Ing. Urban, PhD.) Je pes priateľ človeka? (Bc. Mikušová) Čo je zooterapia/canisterapia? (Mgr. Adamcová, PhD., Bc. Kalászová). Môže byť príroda záživná? (doc. Ing. Saniga, PhD.). Odpovede na tieto aj iné otázky získali účastníci počas ďalších dní Detskej univerzity UMB.

V programe bola aj rastlinná ríša japonské ikebany a aranžovanie spojené so súťažou o najkrajšiu ikebanu (Mgr. Pilarová).

Bokom nezostali ani témy moderných informačných technológií (Mgr. Trhan, PhD., PaedDr. Brodenec, PhD. a Mgr. Mikuš).

Pohybové aktivity spestrila športová olympiáda (PaedDr. Palovičová, PhD., Mgr. Izáková, PhD.).

Slávnostnou promóciou dňa 13. júla 2012 v aule Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela sa odovzdaním diplomov z rúk prorektorky pre vedu a výskum UMB doc. PhDr. Alexandry Bitušikovej, CSc. ukončil 6. ročník Detskej univerzity UMB.

Poslaním Detskej univerzity je okrem zmysluplného využitia voľného prázdninového času aj podpora záujmu detí o nadobudnutie vedomostí a zvýšenie záujmu o štúdium na vysokej škole. Veríme, že toto poslanie bolo aj v tomto roku naplnené.

Mgr. Magdaléna Mikušová
CCV UMB

Médiá o nás

Dátum	Periodikum	Príspevok	Obsah
9. 6. 2012	TASR	KREMNICA: Výstava Kremnické stretnutia má zbližiť umelecké akademické prostredia	Katedra výtvarnej kultúry PF UMB je spoluorganizátorom medzinárodnej výstavy „Kremnické stretnutia“.
12. 6. 2012	Aktuálne Sk – internet	O Richterovom titule bude Čaplovič informovať poslancov	O vyšetrovaní získania titulu ministra práce Jána Richtera bude musieť minister školstva D. Čaplovič informovať poslancov NR SR.
12. 6. 2012	Pravda	Čaplovič musí informovať poslancov o Richterovom titule	Minister školstva D. Čaplovič sa bude zodpovedať školskému parlamentnému výboru, ako preveril diplom ministra práce J. Richtera z PrF UMB.
12. 6. 2012	Webnoviny	Diplom Jána Richtera budú riešiť poslanci	Minister školstva D. Čaplovič bude členov parlamentného školského výboru informovať o priebehu kontroly MŠVVaŠ SR na PrF UMB ohľadom záverečnej práce Jána Richtera.
12. 6. 2012	TASR	NR SR: D. Čaplovič bude školský výbor informovať o Richterovom titule	Minister školstva D. Čaplovič bude členov parlamentného školského výboru informovať o priebehu kontroly MŠVVaŠ SR na PrF UMB ohľadom záverečnej práce Jána Richtera.
14. 6. 2012	TASR	B.B.: EF UMB patrí podľa jej dekana k špičke ekonomického vzdelávania v SR	Ekonomická fakulta UMB v BB oslavuje 35. výročie svojho vzniku.
15. 6. 2012	TASR	BBSK: V. Maňka vidí perspektívu spolupráce s čínskym regiónom Che-nan	Na stretnutí s delegáciou čínskej provincie sa zúčastnila aj rektorka UMB Beata Kosová.
21. 6. 2012	TASR	Školstvo: Za posledné roky najviac klesol záujem o absolventov stavebných fakúlt	V prvej desiatke najúspešnejších fakúlt sa objavila aj FPVaMV UMB.
21. 6. 2012	TASR	SOCIÁLNE: Za 5 rokov najviac poklesol záujem o štúdium na Stavebnej fakulte	V prvej desiatke najúspešnejších fakúlt sa objavila aj FPVaMV UMB a EF UMB.
9. 7. 2012	TASR	ASFEU: Univerzity v Trnave a Banskej Bystrici otvárajú programy v cudzom jazyku	UCM v Trnave a UMB v BB plánujú vďaka prostriedkom z ESF otvoriť nové študijné programy v cudzom jazyku.
10. 8. 2012	TASR	Slovenský inštitút sa stal partnerom medzinárodného centra dialógu...	Peter Solej, zakladateľ NAPS, a patriarcha Gregor III. podpísali zmluvu o partnerstve slovenského inštitútu Naše Aktivity Pre Slovensko s medzinárodným centrom dialógu v Bejrúte. Aktivity NAPS budú pokračovať tento rok aj na UMB.
15. 8. 2012	TASR	Rektori 12 škôl sa dištancujú od niektorých výrokov L. Vozára	Rektori 12 vysokých škôl sa dištancujú od vyjadení rektora UKF v Nitre Libora Vozára ohľadom obsahu, úrovni a kvality VŠ vzdelávania v SR. Medzi rektormi je aj rektorka UMB.
22. 8. 2012	Hospodárske noviny	Pozrite sa, koľko zarába rektor na vašej škole	Prieskum platov rektorov slovenských vysokých škôl.
22. 8. 2012	SME	Rektori dostávajú odmeny v desiat-tisícoch eur, pozrite si ich	Prieskum platov rektorov slovenských vysokých škôl.
30. 8. 2012	TASR	Podbrezová: Prváci na SSOŠ hutníckej uzatvárajú pracovné zmluvy so železiarňami	Závod Železiarne Podbrezová, a.s., ktorý je zriaďovateľom 2 súkromných stredných škôl – gymnázia a SOŠ hutníckej – spolupracuje pri výučbe informatiky aj s banskobystrickou UMB.
19. 9. 2012	TASR	ŠKOLSTVO: Prvý rok existencie slávi Slovensko-francúzsky univerzitný inštitút	Slovensko-francúzsky univerzitný inštitút, ktorý vznikol na pôde UMB, slávi prvé výročie existencie.

Ing. Marián Lihan
 referát marketingovej komunikácie R UMB

JUBILUJÚCE OSOBNOSTI

NAŠI JUBILANTI

Viacerí zamestnanci univerzity oslávia v období mesiacov **september – október 2012** významné životné jubileum. V mene všetkých zamestnancov, študentov a priateľov univerzity im srdečne blahoželáme a do ďalších rokov prajeme všetko najlepšie, veľa pevného zdravia, šťastia a spokojnosti v osobnom i profesionálnom živote.

Redakčná rada

JUDr. Daniela Gandžalová, PhD.
Ing. Jarmila Škrinárová, PhD.
Ing. Mariana Dlhošová

Doc. PhDr. Viktória Dolinská, PhD.
Doc. Ing. Václav Dufala, CSc.
Mária Jurčíková

Anna Bravená
Prof. Ing. Viera Marková, PhD.
Helena Balcová

Cenu Samuela Tešedíka si prevzala jej prvá laureátka zo SR Mgr. Anita Murgašovej

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici srdečne blahoželá

Mgr. Anite Murgašovej,

programovej riaditeľke

Metodického centra UMB pre Slovákov žijúcich v zahraničí a zahraničných študentov,

ktorej bola dňa 5. októbra 2012 vo vojvodinskej Selenči

udelená

Cena Samuela Tešedíka

za celoživotné dielo, ktorým sa vytvoril významný príspevok trvalej hodnoty
pre rozvoj slovenskej vzdelanosti v zahraničí.

VEDA NA UNIVERZITE

Účasť Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici na festivale vedy „Noc výskumníkov“

Dňa 28. septembra 2012 sa vedeckovýskumní a pedagogickí pracovníci UMB spolu so študentmi zúčastnili v nákupnom centre EUROPA SHOPPING CENTER v Banskej Bystrici na medzinárodne organizovanom podujatí „Noc výskumníkov“, ktoré v tento

deň prebiehalo na Slovensku ešte aj v ďalších mestách, ako aj v ďalších minimálne 33 krajinách sveta.

Podujatie, ktoré bolo v Banskej Bystrici už druhýkrát, sa konalo pod záštitou predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja Ing. Vladimíra Maňku a primátora Banskej Bystrice Mgr. Petra Gogolu a UMB v Banskej Bystrici. V rámci Slovenska podujatie organizovali Slovenská

Naši vedeckovýskumní a pedagogickí pracovníci predstavili svoju prácu na 16 odborných prednáškach, v 18 vedeckých stánkoch (15 – FPV, 2 PF, 1 FHV) a v rámci šiestich vystúpení vo vedeckej kaviarni. „Vedecký program“ spetrovali svojimi vystúpeniami na javisku reprezentanti našej univerzity v oblasti športu, hudby a folklóru.

Záujem verejnosti, hlavne zo strany základných a stredných škôl z celého regiónu, bol už tradične mimoriadne veľký. Toto podujatie významným spôsobom prispelo k propagácii našej univerzity a bolo dobrou príležitosťou motivovať žiakov základných škôl a hlavne študentov stredných škôl pre štúdium na našich fakultách.

*Doc. PaedDr. Štefan Porubský, PhD.
prorektor pre vzťahy s verejnosťou UMB*

organizácia pre výskumné a vývojové aktivity (SOVVA), Slovenská akadémia vied a portál EurActiv.sk. Aktivity v Banskej Bystrici boli v réžii Univerzity Mateja Bela, ktorá sa tu prezentovala výsledkami svojej vedeckovýskumnej i pedagogickej práce.

Účasť vedeckých a pedagogických pracovníkov a študentov piatich fakúlt UMB (Fakulta prírodných vied, Fakulta humanitných vied, Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov, Pedagogická fakulta, Ekonomická fakulta) pod koordináčnym vedením doc. RNDr. Márie Lichvárovej, PhD. (Katedra chémie FPV UMB) predstavovala väčšinu účastníckych pracovísk na tomto podujatí, kde sa verejnosti prezentovali 40 aktivitami (prednášky, interaktívne vedecké stánky, vedecké kaviarne, vedomostné súťaže, športové, umelecké a náučné vystúpenia), ktorých sa zúčastnilo 3 128 evidovaných účastníkov a ďalšie stovky ľudí, ktorí sa prišli tento deň pozrieť do nákupného centra.

Budúci učitelia fyziky na podujatí Noc výskumníkov 2012

Na tohtoročnej Noci výskumníkov v priestoroch Europa SC v Banskej Bystrici sa v dvoch stánkoch – Siloveda a Svetlo okolo nás – prezentovala aj Katedra fyziky Fakulty prírodných vied UMB.

Oba stánky sa počas celého dňa tešili veľkému záujmu návštevníkov všetkých vekových skupín. Maličké deti, školáci,

učitelia, rodičia, dôchodcovia – všetci s veľkým zaujímom pozorovali demonštrácie štyroch desiatok pripravených pokusov a aktívne sami všetko skúšali. Napríklad skúmali, ako sa správa svetlo pri prechode optickým vláknom alebo lopta v prúde vzduchu, overovali si, aký silný je vzduch okolo nás, skúšali rozhybať „zázračnú metlu“ i zneviditeľniť kadičku, s nadšením sledovali štart rakiet a analyzovali spektrá svetelných zdrojov aj farby svojho oblečenia...

„Fyzikálne“ stánky popri neustálom čulom ruchu okolo nich upúťali aj početným zastúpením študentov – budúci učiteľov fyziky. Kým ich kolegovia z iných študijných aprobácií ešte niekoľko týždňov prázdninovali, študenti učiteľstva fyziky už pracovali na prípravách tohto významného popularizačného podujatia. Pripravovali námety na pokusy, vytvárali pomôcky, zháňali potrebný materiál. Napriek problémom s ubytovaním v študentskom domove pricestovali z rôznych kútov

Slovenska (Rimavská Sobota, Liptovský Hrádok, Kozárovce, Sabinov a iných) do Banskej Bystrice, aby si celý program vyskúšali a pomohli pracovníkom katedry všetky pomôcky pobaliť a naložiť do auta. Okrem veľkej ochoty pri príprave potešili študenti učiteľstva fyziky aj veľmi pekným prístupom k deťom i k dospelým návštevníkom. S veľkým zapálením a úsmevom na tvárach dvanásť hodín trpezlivo zasväcovali návštevníkov do tajov optiky a silového pôsobenia. Boli medzi nimi napríklad aj nekvalifikovaní učitelia fyziky, ktorí s uznaním a vďakou prijímali poznatky od študentov. Dominika Bajnoková, Pavol Bartoš, Erik Bayerl, Mária Beniačíková, Lenka Goceliaková, Jana Kollárová, Katarína Krišková, Marek Pastva a Michal Straňák odvedli na podujatí Noc výskumníkov 2012 kus dobrej práce. Vďaka!

*RNDr. Jana Raganová, PhD.
Katedra fyziky FPV UMB*

PRÍSPEVKY FAKÚLT

OSLAVY 35. VÝROČIA EKONOMICKEJ FAKULTY UMB BANSKÁ BYSTRICA

Dňa 14. 6. 2012 si Ekonomická fakulta UMB pripomenula 35. výročie založenia.

Formovanie fakulty siaha do roku 1964, keď Vysoká škola ekonomická v Bratislave otvorila v Banskej Bystrici konzultačné stredisko. V roku 1973 sa následne zriadilo detašované pracovisko Obchodnej fakulty Vysokej školy ekonomickej, z ktorého v roku 1977 vznikla piata fakulta Vysokej školy ekonomickej – Fakulta ekonomiky služieb a cestovného ruchu. Dňa 1. júla 1992 sa fakulta pod názvom EKONOMICKÁ FAKULTA stala zakladajúcou fakultou (spolu s Pedagogickou fakultou) Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

Pri príležitosti osláv 35. výročia sa na Ekonomickej fakulte UMB konalo slávnostné zasadnutie akademickej obce, ktorého sa zúčastnili aj pozvaní partneri a zástupcovia akademickej a hospodárskej sféry.

Významnou udalosťou slávnostného zasadnutia akademickej obce fakulty bolo odovzdávanie OCENENÍ zamestnancom Ekonomickej fakulty UMB, ktorí pôsobili a pôsobia na fakulte od jej vzniku, za ich osobný prínos k rozvoju Ekonomickej fakulty UMB.

OCENENIE ZA OSOBNÝ PRÍNOS K ROZVOJU EKONOMICKEJ FAKULTY UMB PRI PRÍLEŽITOSTI 35. VÝROČIA EKONOMICKEJ FAKULTY UMB PREVZALI:

PhDr. Eva Bohušová	Pôsobil na Katedre odbornej jazykovej komunikácie
PhDr. Anna Friedová	Pôsobil na Katedre odbornej jazykovej komunikácie
prof. Ing. Marian Gúčík, PhD.	Katedra cestovného ruchu a spoločného stravovania
doc. PhDr. Ján Chorvát, PhD.	Katedra odbornej jazykovej komunikácie
Ing. Mgr. Magdaléna Kadlecková, PhD.	Pôsobil na Katedre kvantitatívnych metód a informačných systémov
prof. Ing. Helena Kuvíková, PhD.	Katedra verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja
prof. Ing. Ľubica Lesáková, PhD.	Katedra ekonomiky a manažmentu podniku
doc. RNDr. Jozef Lopusný, CSc.	Pôsobil na Katedre ekonómie
PhDr. Margita Malinová	Pôsobil na Katedre odbornej jazykovej komunikácie
prof. Ing. Viera Marková, PhD.	Katedra ekonomiky a manažmentu podniku
prof. RNDr. Alexander Mateides, CSc.	Pôsobil na Katedre ekonomiky a manažmentu podniku
doc. PhDr. Ľudmila Mešková, PhD.	Katedra odbornej jazykovej komunikácie
PhDr. Katarína Miková	Katedra odbornej jazykovej komunikácie
doc. PhDr. Miriam Olejárová, PhD.	Katedra odbornej jazykovej komunikácie
doc. Ing. Ján Oriška, PhD.	Katedra cestovného ruchu a spoločného stravovania
doc. Ing. Irena Šulajová, CSc.	Univerzita tretieho veku UMB
prof. Ing. Ľubica Švantnerová, PhD.	Očenená in memoriam
prof. Ing. Mária Uramová, PhD.	Katedra ekonómie
prof. Ing. Milota Vetráková, PhD.	Katedra cestovného ruchu a spoločného stravovania
prof. RNDr. Rudolf Zimka, PhD.	Katedra kvantitatívnych metód a informačných systémov

**OCENENIE ZA SPOLUPRÁCU PRI ROZVOJI EKONOMICKEJ FAKULTY UMB
PRI PRÍLEŽITOSTI 35. VÝROČIA EKONOMICKEJ FAKULTY UMB PREVZALI:**

Dr. h. c. prof. Ing. Rudolf Sivák, PhD., rektor, Ekonomická univerzita Bratislava
Ing. Anton Danko, primátor, Mestský úrad Poprad
Ing. Štefan Žák, PhD., dekan, Obchodná fakulta Ekonomickej univerzity Bratislava
Dr. h. c. prof. RNDr. Michal Tkáč, CSc., dekan, Podnikovohospodárska fakulta Ekonomickej univerzity Bratislava so sídlom v Košiciach

Dekan Ekonomickej fakulty UMB a rektorka Univerzity Mateja Bela všetkým oceneným srdečne zablahoželali a zaželeli im do ďalších rokov pevné zdravie, veľa tvorivých úspechov, spokojnosť a šťastie v súkromnom živote.

Akademická obec fakulty a pozvaní hostia sa po slávnostnom zasadnutí zúčastnili divadelného predstavenia **Ženský zákon**, ktoré pripravili absolventi Akadémie umení v Banskej Bystrici.

Po divadelnom predstavení sa v priestoroch Akadémie umení v Banskej Bystrici konala slávnostná recepcia.

Jubilujúcej Ekonomickej fakulte UMB želáme do ďalších rokov veľa úspechov.

Monika Tomášiková, referát rozvoja EF UMB a Ľuba Divoková, referát pre vzťahy s verejnosťou EF UMB

ETICKÉ VÝZVY PRE SPOLOČNOSŤ 21. STOROČIA

Katedra etiky a aplikovanej etiky, 6. jún 2012, workshop
Etické poradenstvo a profesionálna prax

Dňa 6. júna 2012 vo vzdelávacom centre Univerzitnej knižnice FHV UMB v Banskej Bystrici sa uskutočnil workshop Katedry etiky a aplikovanej etiky Fakulty humanitných vied UMB na tému „**Etické poradenstvo a profesionálna prax**“ pod záštitou Dr. h. c. prof. PhDr. Beaty Kosovej, CSc. Išlo o ojedinelú a prvú vedeckú akciu zameranú na etické poradenstvo na Slovensku a pravdepodobne aj v rámci okolitých krajín. Interdis-

ciplinárny charakter diskurzu bol zastúpený odborníkmi z oblasti etiky, psychológie, ekonómie a odborníkmi na poradenstvo z praxe.

S pozdravným príhovorom vystúpil a v mene rektorky UMB všetkých účastníkov pozdravil prorektor pre rozvoj a informatizáciu UMB prof. RNDr. Stanislav Holec, PhD. Vedeckými garantmi a hlavnými vystupujúcimi boli vedúci Katedry etiky a aplikovanej etiky Fakulty humanitných vied UMB prof. PhDr. Pavel Fobel, PhD., ktorý vystúpil na tému „*Spoločenský význam a profesionálne poslanie etického poradenstva*“; doc. PhDr. Zuzana Palovičová, CSc. „*Aplikovaná etika: predpoklady, podmienky a možnosti jej praktickej implementácie*“, Filozofický ústav Slovenskej akadémie vied z Bratislavy; doc. Ing. Helena Čierna, PhD. „*Perspektívy spoločensky zodpovedného podnikania a modelov kvality*“, Katedra ekonomiky a manažmentu podniku Ekonomickej fakulty UMB v Banskej Bystrici; doc. PhDr. Jitka Oravcová, PhD. „*Pomáhajúce poradenstvo a jeho špecializácie*“, Katedra psychológie Pedagogickej fakulty UMB.

V druhom bloku vystúpili prof. PhDr. Daniela Fobelová, PhD. s referátom „*Zamestnanecká etika a kultúrna rozmanitosť v kontexte ISO 26000*“; zahraničný hosť workshopu z Poľska doc. PhDr. Aleksandra Kuzior, PhD., Politechnika Śląska, Wydział Organizacji i Zarządzania, Katedra Stosowanych Nauk Społecznych, ktorá vystúpila s príspevkom „*Audyt etyczny – projekt wdrożeniowy*“; doc. PhDr. Vladimír Ďurčík, PhD. „*ISO 26000 v kontexte sociálnej zodpovednosti a ľudských práv*“ a PhDr. ThDr. Marián Bednár, PhD. „*Líder ako katalyzátor etického poradenstva*“, Katedra aplikovanej etiky Filozofickej fakulty UPJŠ, Košice.

V poslednom bloku vystúpili Mgr. Branislav Vincúr, PhD. „*Význam etického rozhodovania pre etickú poradenskú a expertíznu činnosť*“ a doktorandi Katedry etiky a aplikovanej etiky FHV UMB Mgr. Lucia Litvová „*Morálna imaginácia a rámce etického rozhodovania*“; Mgr. Edita Kremničanová „*Pôsobnosť etických exper-*

to v oblasti poradenstva“ a Mgr. Silvia Ukropová: „*Aplikácie ISO 26000 v etickom vzdelávaní s využitím informačných technológií*“.

Cieľom jednotlivých vystúpení bolo prezentovať názorové vyjadrenia, resp. analýzy k súčasnemu stavu problematiky, výber čiastkových tém (etické poradenstvo – formy, druhy, modely, inštitucionalizácia, otázka expertnosti a kvalitatívne riadenie), ponúknuť návrhy na zmenu praxe a inovačných prvkov, odporúčať konkrétny spôsob riešenia. Hlavným poslaním workshopu bolo poskytnúť odborníkom a záujemcom priestor pre výmenu názorov, teoretických poznatkov a praktických skúseností z poradenskej teórie a praxe, predovšetkým etického poradenstva, prezentácia a diskusia o ťažiskových problémoch, aktuálnych trendoch, dosiahnutých výsledkoch a návrhoch v etickom poradenstve na domácej, ale aj zahraničnej pôde, prezentácia možností implementácie etického poradenstva v súvislosti s manažérstvom kvality, normami ISO, predovšetkým normy ISO 26000 o spoločenskej zodpovednosti, zvýšenie povedomia o problematike etického poradenstva a s ním súvisiacich tém u odbornej verejnosti, študentov a iných záujemcov, budovanie novej dimenzie vzťahov medzi akademickým prostredím a prostredím praxe, nadviazanie a prehĺbenie kontaktov významných pre budúcu spoluprácu. Poslaním

workshopu bolo odštartovať a realizovať odborný diskurz k téme etického poradenstva.

Prvotnou snahou bolo začať diskurz na slovenskej vedeckej scéne, napriek tomu workshop získal aj medzinárodný rozmer, a to cez posterové prezentácie profesora Morten Ebbe Juul Nielsen, PhD.: „*Pluralism, Ethical Deliberation, and Corporate Social Responsibility*“, Copenhagen University, Dánsko; prof. Gerhard Zecha, PhD.: „*Soziale Verantwortung im DIN-A4 Format? Eine kritische Diskussion von ISO 26000-2010 Leitfadens für soziale Verantwortung*“, Universität Salzburg, Rakúsko; Sabrina Basran: „*Embedding ethical values into corporate culture - how UK business approach ethics*“ Institut of business ethics, Londýn, Anglicko. Okrem posterovej prezentácie zahraniční hostia prispeli vedeckými príspevkami do zborníka. Rozhodli sme sa aj pre prezentáciu našich vystúpení prostredníctvom digitálnej verzie na internete formou zostrihu vystúpení, a to ako garantov vedeckého podujatia, tak aj niektorých ďalších účastníkov. V októbri 2012 plánujeme vydať aj zborník a rozšírenú prezentáciu workshopu na DVD nosičoch.

Interdisciplinárna povaha danej problematiky, potvrdená účastníkmi z praxe, zo zahraničia či už aktívne alebo pasívne, dokumentuje náš záujem na rozvíjaní problematiky aplikácie etiky a jej inštitucionalizácie. Workshop ako forma odbornovo-vedeckého podujatia mal exkluzívne zastúpenie odborníkov na etiku, aj iné oblasti poradenstva (Pavel Fobel, Zuzana Palovičová, Helena Čierna, Jitka Oravcová, Daniela Fobelová, Gerhard Zecha, Juul Nielsen, Alexandra Kuzior a Sabrina Basran).

Spoločným úsilím v prezentáciách aj diskusii bolo kreovanie moderných podôb etického poradenstva a možnosti uplatnenia našich absolventov v tejto na Slovensku novej oblasti. Odborný diskurz potvrdil dôležitosť profesijného vzdelávania v tejto oblasti a podporil ambíciu realizovať špeciálny program zameraný na túto perspektívnu oblasť. Aj vzhľadom na širokospektrálnu účasť vyššie uvedených odborníkov, zvažujeme o možnosti vytvorenia Inštitútu pre certifikáciu ISO 26000 práve na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici.

Doc. PhDr. Vladimír Ďurčík, PhD.

*Autori fotografií: Silvia Ukropová, Branislav Vincúr,
Vladimír Ďurčík*

Slovensko-holandské terénne cvičenia študentov geografie

Katedra geografie, geológie a krajiny ekológie Fakulty prírodných vied UMB zorganizovala v dňoch 13. – 20. mája 2012 terénne cvičenia zamerané na fyzickú a humánnu geografiu regiónov stredného a východného Slovenska. Terénnych cvičení sa pod vedením Mgr. Barta, Dr. Madleňáka, Dr. Polčáka a Dr. Pouša zúčastnilo 33 študentov učiteľstva geografie z FPV UMB a 16 študentov učiteľstva geografie a dvoch učiteľov z partnerskej katedry geografie na Fontys univerzite v Tilburgu. Terénne cvičenia sú tradičnou a veľmi dôležitou súčasťou štúdia geografie. Študenti majú možnosť priamo v krajine pozorovať geografické fenomény a javy, o ktorých sa učia. K ich lepšiemu chápaniu prispievajú odborné výklady a následné diskusie objasňujúce základné vzťahy, väzby a súvislosti v krajine. Počas ôsmich dní študenti navštívili množstvo geograficky zaujímavých loka-

lít, ktorých výber súvisel s témou dňa. Nosnými témami jednotlivých dní boli napríklad vulkanické pohoria a využívanie banskej krajiny, vysokohorská krajina na príklade Tatier, krasové javy Slovenského raja a Slovenského krasu a najcennejšie lokality regiónu Spiš. Pre učiteľov a študentov z Holandska to bola jedinečná príležitosť vidieť procesy a javy, ktoré sa v ich krajine nevyskytujú. Za túto možnosť boli katedre geografie, geológie a krajiny ekológie veľmi vďační a vyjadrili želanie pokračovať v tejto forme spolupráce aj v budúcnosti. Odborný program počas dňa bol doplnený večernými spoločenskými aktivitami, napr. spoločnou opekačkou, prednáškou Dr. Polčáka o tatranskej kalamite z r. 2004 či futbalovým zápasom medzi slovenskými a holandskými študentmi. Celkové hodnotenie terénnych cvičení z odborného, ale aj kultúrno-spoločenského hľadiska bolo na oboch stranách veľmi pozitívne, čo sa prejavilo aj recipročným pozvaním na terénne cvičenia v Holandsku.

*Mgr. Peter Barto
vedúci terénnych cvičení*

Najstarší náš prírodovedecký spolok a banskobystrická matematika

Pred 150 rokmi Karol Kuzmány opustil svoju profesorskú definitívu na viedenskej univerzite a vrátil sa na Slovensko budovať slovenskú kultúru. V tom istom roku vznikol v Prahe spolok, z ktorého sa vyvinula Jednota českých matematiků a fyziků (JČMF), spoločnosť, ktorá sa venovala tak rozvoju spomenutých vedných disciplín ako aj starostlivosti o ich vyučovanie. Po prvej svetovej vojne začala jednota pôsobiť aj na Slovensku. Toto pôsobenie sa zintenzívnilo po druhej svetovej vojne. Významnú úlohu v tomto smere zohral zakladateľ slovenskej techniky prof. Jur Hronec. V roku 1951 založil, a to v československom meradle, Matematickú olympiádu a v roku 1956 sa stal predsedom Slovenského výboru JČSMF.

Ešte v duchu Pražskej jari 1968 nastal ďalší pokrok vo vývine Jednoty slovenských matematikov a fyzikov. V roku 1969 sa konala prvá konferencia slovenských matematikov v Jasnej. Odvtedy sa koná každoročne združujúc tak vedeckých pracovníkov v matematických odboroch, ako aj učiteľov všetkých druhov a typov škôl. Významnou súčasťou Jednoty a organizátorom konferencií v Jasnej je matematická sekcia Jednoty, ktorá dnes nesie názov Slovenská matematická spoločnosť. Jednou z charakteristických ukážok činnosti JSMF je banskobystrický matematický seminár „Aká si mi krásna“.

V roku 1989 sa osamostatnili dva spolky: Jednota českých matematiků a fyziků a Jednota slovenských matematikov a fyziků. Oba spolky si dôstojne pripomenuli 150. výročie vzniku ich predchodcu. V pražskom Karolíne sa oslava konala za prítomnosti prezidenta Českej republiky Václava Klauza, na Slovensku sa oslava konala v Nitre na Univerzite Konštantína Filozofa. S prejavom na nej vystúpil minister školstva SR Dušan Čaplovič. O podiele JSMF na rozvoji matematiky na Slovensku prehovoril Beloslav Riečan, o podiele fyziky Július Krempaský.

O aktivitách Jednoty v Banskej Bystrici svedčia aj ocenenia ministra školstva, ktoré odovzdal Dušan Čaplovič matematikom pôsobiacim na Univerzite Mateja Bela. Z rúk ministra školstva si prevzali pamätný list doc. RNDr. Alfonz Haviar, CSc., doc. RNDr. Peter Maličský, CSc., prof. RNDr. Roman Nedela, DrSc. a prof. RNDr. Beloslav Riečan, DrSc. Od predsedu JSMF doc. RNDr. Martina Kalinu, CSc. dostali pamätný list doc. RNDr. Miroslav Haviar, CSc., RNDr. Eva Oravcová a RNDr. Magdaléna Renčová, PhD. Aj tento zoznam hovorí o úlohe, akú hrá banskobystrická matematika v slovenskej kultúre.

RNDr. Alžbeta Michalíková, PhD.
KI FPV UMB

Európske kultúrne štúdiá FHV v rozhlase

Dňa 30. mája 2012 Rádio Regina v Banskej Bystrici odvysielalo prezentáciu Katedry európskych kultúrnych štúdií Fakulty humanitných vied UMB, na ktorej vystúpili – odborná asistentka Mgr. **Anna Slatinská**, interný doktorand Mgr. **Abdelrazak Bouali** a interná študentka Bc. **Zuzana Adamská**.

V hodinovej relácii prezentovali profil katedry, uplatnenie absolventov, obsah vyučovania, akreditované stupne štúdiá, uskutočnené konferencie, projekty a akcie, týkajúce sa nielen ukončených, ale aj budúcich projektov a akcií katedry, ako aj spoluprácu so zahraničnými univerzitami, na základe ktorých študenti prostredníctvom výmenného programu Erasmus využívajú možnosť absolvovať zahraničnú stáž.

Poslucháči si vypočuli názory a skúsenosti týkajúce sa štúdií z pohľadu študenta.

V závere nechýbali informácie a odporúčania pre potenciálnych záujemcov o štúdium na Katedre európskych kultúrnych štúdií FHV UMB. Beseda sa stretla so záujmom študentov ako aj absolventov.

Mgr. Anna Slatinská
Katedra európskych kultúrnych štúdií FHV UMB

Rozhlasová akadémia s translatológmi FHV UMB

Hostami relácie *Rozhlasová akadémia*, ktorej cieľom je popularizácia vedy prostredníctvom verejnoprávneho média (RTVS, Rádio Regina), boli dňa 22. septembra 2012 **PhDr. Ivan Šuša, PhD.** a **PhDr. Anita Hut'ková, PhD.** z Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici (Katedra slovenského jazyka a literatúry s oddelením prekladateľstva a tlmočníctva). Témou jeden a pol hodinovej živej diskusie bolo *preklad a tlmočenie v minulosti a dnes*. Hostia z našej univerzity prezentovali vývin prekladovej literatúry od jej počiatkov, cez hlavné historické medzníky (humanizmus, osvietenstvo a romantizmus) až po súčasnosť. Priblížili tiež ideologické pozadie prekladu po roku 1948, jeho špecifické postavenie po roku 1989,

zamerali sa na jednotlivé osobnosti translatológie a vysvetlili terminológiu a súvislosti vzťahu preklad a tlmočenie.

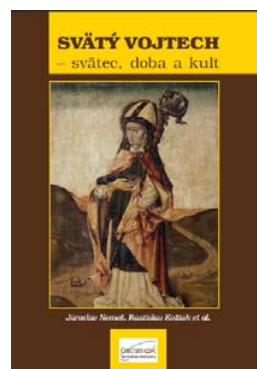
Otázky moderátora Michala Várošika sa týkali i konkrétnych skúseností oboch pedagógov s prekladom a tlmočením vo vyučovacom procese na bývalej Filologickej fakulte, neskôr na Fakulte humanitných vied UMB a v praxi. Do relácie, ktorú vysielalo Rádio Regina na všetkých troch okruhoch Slovenského rozhlasu (Bratislava, Banská Bystrica, Košice), sa zapojili telefonicky aj poslucháči.

PaedDr. Eva Čulenová, PhD.
KSJL FHV UMB

Cena profesora Komorovského ide na FHV UMB

Dňa 7. júna 2012 bola na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave počas slávnostnej akadémie udelená *Cena profesora Jána Komorovského* za najlepšiu knihu v oblasti vedeckého štúdia náboženstiev **PhDr. Rastislavovi Kožiakovi, PhD.** z Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a **Mgr. Jaroslavovi Nemešovi, PhD.** z Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku za knihu „*Svätý Vojtech – svätec, doba a kult*“. Obaja ocenení dlhodobo organizujú medzinárodné vedecké podujatia z oblasti výskumu dejín kresťanstva a kresťanskej kultúry, ktorých výstupmi sú predovšetkým multidisciplinárne koncipované vedecké zborníky a kolektívne monografie, napr. *Rehole a kláštory v stredoveku*, *Pohanstvo a kresťanstvo*, *Svätec a jeho funkcie v spoločnosti*, *Kresťanstvo v časoch sväteho Vojtecha*. Dodajme, že Cenu každoročne udeľuje Katedra porovnávacej religionistiky Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave spoločne so Spoločnosťou pre štúdium náboženstiev pri Slovenskej akadémii vied a je pomenovaná po zakladateľovi modernej slovenskej religionistiky profesorovi Jánovi Komorovskom. Tento rok si pripomíname jeho nedožitú 88. narodeninu.

PhDr. Ivan Šuša, Ph.D.
FHV UMB

„Kultúrno-literárny workshop“ v DEŇ SÍDLISKA vo Zvolene

O tom, že aj každoročnú akciu s názvom Deň Sídlika vo Zvolene je možné urobiť pútavou a zaujímavou, sa mohli presvedčiť všetci, ktorí 16. júna 2012 v čase od 14:00 do 17:00 hod. využili sobotné popoludnie tvorivo a prišli sa pozrieť i aktívne zapojiť do spomínaného projektu s podnázvom *Deň s knihou v zelenej učebni*. Podujatie zorganizovala Základná škola, Námestie mládeže 17 vo Zvolene v átriu školy v spolupráci s Katedrou európskych kultúrnych štúdií Fakulty humanitných vied UMB. Za katedru sa akcie zúčastnila Mgr. Anna Slatinská, ktorá pre žiakov pripravila pestré aktivity súvisiace s kultúrou a literatúrou v rámci „Kultúrno-literárneho workshopu“. Aj napriek skutočne letnému počasiu nebola núdza o účastníkov rôznych vekových kategórií, ako ani o nápady, pričom fantázii a tvorivému mysleniu sa hranice skutočne nekladli.

Akcia sa stretla s úspechom a pozitívnym ohlasom nielen zo strany žiakov, ale aj rodičov, ktorí deti na podujatí sprevádzali.

Mgr. Anna Slatinská
Katedra európskych kultúrnych štúdií FHV UMB

Účasť na projekte TPN Dobrovoľníci pre Tatry

Prvý júlový týždeň 2012 sa štyria študenti ekológie Fakulty prírodných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici zúčastnili v poľskom Tatrzanskom Parku Narodowom na projekte „Dobrovoľníci pre Tatry“.

Projekt funguje na poľskej strane Tatier už 5 rokov a počas tohto relatívne krátkeho obdobia sa ho zúčastnilo viac ako 500 účastníkov z celého Poľska. Základným motívom ľudí, ktorí sa stávajú dobrovoľníkmi je prispieť k ochrane prírody Tatier, rozvíjať svoje záujmy a získať skúsenosti potrebné v škole alebo v práci, ako aj aktívne prežiť čas na horách a stretnúť zaujímavých ľudí s podobnými záujmami.

Dobrovoľníkmi sa môžu stať plnoleté osoby po vyplnení prihlášky. Následne národný park zabezpečí školenie z bezpečnosti pri práci a pohybe vo vysokohorskom prostredí, úrazové poistenie, ubytovanie, legimitáciu pre bezplatný vstup do národného parku, potrebnú výstroj vrátane oblečenia, ako aj možnosť zúčastniť sa vzdelávacích podujatí organizovaných počas roka. Dobrovoľníci si sami hradia stravné a cestovné do národného parku.

Náplň práce dobrovoľníkov je veľmi široká a každý si tu môže nájsť svoju oblasť záujmu. Najdôležitejšia je motivácia a ochota pracovať. Pri kontrole v teréne sa vyžaduje napr. dobrá znalosť topografie poľskej strany Tatier, pri práci v oblasti výchovy a vzdelávania verejnosti základné znalosti fauny a flóry, komunikačné schopnosti pri monitoringu turistického ruchu a manuálne zručnosti pri práci na údržbe chodníkov, čistení ciest, odvoze odpadu, likvidácii invázných druhov rastlín a odstraňovaní nelegálnych skládok. Okrem leta fungujú dobrovoľníci aj v zimnom období, najmä pri monitoringu zimnej turistiky, ale aj pri administratívnych prácach v múzeu, resp. riaditeľstve parku.

Projekt často využívajú aj študenti v rámci letnej praxe. Pre Slovákov je to navyše zaujímavá skúsenosť zažiť na vlastnej koži, ako funguje každodenný manažment jedného z najkvalitnejších riadených národných parkov v strednej Európe.

Viac informácií na <http://www.tpn.pl/pl/wspieraj/wolontariat>

MSc. Ing. Juraj Švajda, PhD.
Fakulta prírodných vied UMB

Univerzita Mateja Bela bude mať samovzdelávacie stredisko pre štúdium odborných predmetov v cudzích jazykoch

V Spravodajcovi UMB č. 4 (apríl – máj 2012) sme informovali o stave projektu *Podpora výučby študijných programov v cudzích jazykoch, ITMS 26110230025, projektová manažérka prof. Ing. Milota Vetráková, PhD.* Projekt vstupuje do tretieho roku realizácie a v tejto etape sa v aktivite 3 naplní myšlienka o vybudovaní samovzdelávacieho strediska pre cudzie jazyky.

Aktivita 3 si kladie za cieľ rozvoj interkultúrnych komunikačných schopností v cudzom jazyku a interdisciplinárne osvojovanie vedomostí študijného programu v európskom priestore. Učiteľia zainteresovaní do výučby študijných programov v anglickom jazyku si mohli posilniť svoju jazykovú vybavenosť a interkultúrnú kompetenciu na ďalšom jazykovo-metodickom kurze, ktorý sa konal v júni 2012 (lektorky PhDr. Mária Spišiaková, PhD., PhDr. Anna Zelenková, PhD. a Ing. Lena Theodoulides, PhD.). Tento kurz sa v rámci projektu zopakuje ešte raz, pravdepodobne v januári alebo v júni 2013. Už teraz upozorňujeme záujemcov (alebo tých, ktorí sa prihlásili, ale

nemohli sa z rôznych dôvodov zúčastniť), aby sledovali výzvy na prihlásenie. Kurz mal veľký ohlas, pretože ponúka vzdelávanie s pedagogicko-didaktickým a interkultúrnym obsahom zameraným na inovácie vo výučbe odborných predmetov v anglickom jazyku.

V rámci aktivity 3.1. pracuje tím riešiteľov s podporou vedenia UMB na vytvorení samovzdelávacieho strediska pre štúdium odborných cudzích jazykov. Momentálne sa miestnosť pre toto stredisko (v univerzitných priestoroch CVV v novej budove Ekonomickej fakulty

UMB) vybavuje 16 počítačmi, video konferenčnou technikou a dodávateľská firma zakupuje online a iné elektronické zdroje, vstup do databáz v štyroch cudzích jazykoch (angličtina, nemčina, francúzština a španielčina). Ďalšími učebnými zdrojmi budú odborné publikácie, knihy a časopisy. Pre študentov a učiteľov sa tak vytvorí priestor na samostatné štúdium, zdokonaľovanie sa v jazykových zručnostiach a v rozvoji vedomostí potrebných pre svoj študijný odbor v cudzom jazyku.

Projekt predpokladal návštevu zahraničných a domácich jazykových centier, ktoré podporujú autonómiu učiacich sa cudzie jazyky. Doteraz sa uskutočnila návšteva jazykového centra Language Centre of London School of Economics a plánujú sa ďalšie dve návštevy riešiteľov na nemeckej a francúzskej univerzite. Tieto návštevy sú dôležité z pohľadu zbierania skúseností o fungovaní a manažovaní podobných centier.

V záverečnej etape projektu bude potrebné naučiť študentov a učiteľov využívať toto vzácne učebné zariadenie, aby sa naozaj naplnila myšlienka efektívnej internacionalizácie vzdelávania, ktoré nie je možné bez dobrého ovládania cudzích jazykov. O ďalších krokoch projektu budeme v Spravodajcovi informovať.

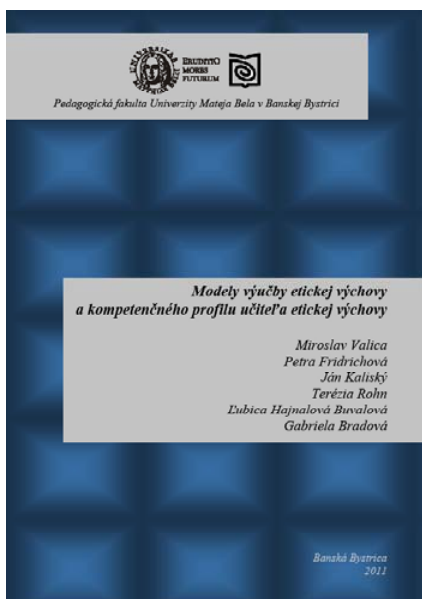
PhDr. Anna Zelenková, PhD.
Koordínátorka Aktivity 3.1. a 3.2.

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Moderné vzdelávanie pre udržiavateľnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Projekt APVV „Inovácia edukačnej praxe etickej výchovy“ po prvom roku jeho realizácie

Ambíciou výskumného projektu APVV-0690-10 „Inovácia edukačnej praxe etickej výchovy“, ktorý sa realizuje v rokoch 2011 – 2014 na Pedagogickej fakulte a Inštitúte vedy a výskumu UMB je prispieť k systémovému riešeniu inovácie koncepcie a metodiky výučby etickej výchovy v kontexte humanizácie výchovy a vzdelávania v slovenskom školstve. Reflektujeme problémy a možnosti zvýšenia edukačného potenciálu etickej výchovy, naplnenia jej náročných edukačných cieľov v kontexte historických a spoločenských zmien postmodernej spoločnosti, zmien edukačných paradigiem od scientistických a behaviorálnych k humanistickým, kognitívnym a sociálnym edukačným teóriám a modelom výučby, ktoré zásadným spôsobom vplyvajú na vývoj školskej politiky a edukačnú realitu škôl v oblasti mravnej výchovy žiakov.

Na uvedenej teoretickej báze sme vytvorili inovačný model výučby etickej výchovy založený na proaktívnom modeli edukácie, ktorý je zameraný na facilitovanie aktívneho sociálneho učenia sa žiakov vedúce k rozvoju ich kľúčových kompetencií a prosociálneho konania v rôznych životných a kultúrnych kontextoch. Vymedzili sme tiež kompetenčný profil učiteľa etickej výchovy – experta –, posilnením jeho odborných, osobnostných, etických, psychodidaktických, výskumných, sebareflexívnych a sebarozvojových spôsobilostí umožňujúcich realizáciu proaktívneho modelu výučby. Uvedené modely prezentujeme v odbornej monografii autorského kolektívu Valica, M. – Fridrichová, P. – Kaliský, J. – Rohn, T. – Hajnalová-Buvalová, Ľ. – Bradová, G.: „Modely výučby etickej výchovy a kompetenčného profilu učiteľa etickej výchovy“, vydané v roku 2011 na Pedagogickej fakulte UMB.

Model výučby etickej výchovy chápeme ako didaktický systém, ktorý môže byť účinným nástrojom učiteľa etickej výchovy na realizáciu a inová-

cie výučby etickej výchovy. Ide vlastne o didaktický model, ktorý je tvorený teoretickým rámcom na projektovanie, organizáciu, riadenie výučby etickej výchovy a vyhodnocovanie procesu výučby etickej výchovy v podmienkach primárneho a sekundárneho vzdelávania. Štruktúra modelu výučby etickej výchovy je koncipovaná tak, aby reflektovala riadenie kurikula etickej výchovy vo všetkých jej systémových úrovniach a zložkách, v ktorých prebieha rozhodovanie učiteľa etickej výchovy o cieľoch, obsahu, metódach a organizačných formách, hodnotení edukačného procesu a výsledkov učenia sa žiakov. Inovativnosť modelu výučby etickej výchovy je vytváraná jeho prepojením s modelom akčného výskumu, ktorý chápeme ako relevantný metodologický nástroj učiteľa etickej výchovy pre jeho prehĺbenú profesijnú sebareflexiu a systematickú inováciu vyučovania vo všetkých didaktických zložkách. Obidva modely implicitne obsahujú požiadavky na učiteľa etickej výchovy, ktoré artikulujeme v podobe modelu kompetenčného profilu učiteľa etickej výchovy.

Na základe projektovaných modelov sme v roku 2012 vytvorili projekt akreditovaného dvojročného inovačného štúdia pre učiteľov etickej výchovy, ktoré sa realizuje v rokoch 2012 – 2014 a následne verifikovať validitu prezentovaných modelov prostredníctvom akčného výskumu na pilotných školách. Výsledky akčného výskumu sprístupníme pedagogickej verejnosti v odborných periodikách, vydaním zborníka kvalifikačných prác učiteľov etickej výchovy a metodík etickej výchovy pre potreby učiteľov etickej výchovy.

PhDr. Miroslav Valica, PhD., zodpovedný riešiteľ projektu, PF UMB
Mgr. Petra Fridrichová, PhD., administrátorka projektu, IVV PF UMB

Ozdravný pobyt detí z Ukrajiny s pedagógmi KTVŠ FHV UMB Banská Bystrica

Oblasť slovenských veľhôr, Vysokých Tatier, v Tatranských Matliaroch v rámci projektu MŠ SR a International charitable Fund SUPPORT TO CHILDREN OF UKRAINE, pod záštitou UMB CCV Banská Bystrica a v spolupráci s členmi KTVŠ FHV UMB Banská Bystrica ponúkla v termíne od 26. 7. 2012 do 5. 8. 2012 oázu ozdravného a rekondičného pobytu pre deti z Ukrajiny.

Cieľom podujatia bolo podporiť všetky stránky zdravia a osobnostného profilu zúčastnených detí z Ukrajiny a spríjemniť strávené chvíle na Slovensku erudovanými a fundovanými odborníkmi z oblasti športovo-rekreačných aktivít tradičného a netradičného formátu. Špeciálnu úlohu zohrával tím facilitátorov a pedagógov: PaedDr. E. Bendíková, PhD., PaedDr. B. Paugschová, PhD. a Mgr. Z. Bírová, PhD. s telovýchovným a zdravotným zameraním, čím zabezpečovali obsahovú a organizačnú stránku pobytu pre deti z Ukrajiny. Zároveň dohliadali na hladký priebeh a logistické zabezpečenie pobytu. Chutná strava, príjemné prostredie Vysokých Tatier dotvárali ochotný a vždy pripravený ústretový personál hotela Hutník spolu aj s riaditeľom J. Čelínakom.

K dispozícii mali deti bazén, telocvičňu, spoločenskú miestnosť a športoviská pri areáli. Harmonogram vychádzal z podpory osobných vzťahov susediacich národov Slovenska a Ukrajiny prostredníctvom športového a kultúrno-spoločenského programu počas celého pobytu. Podujatie malo športovo-rekreačný, turistický, poznávací a zdravotný charakter s emočným nábojom, vzhľadom k súčasnému hypokinetickému spôsobu života detí a mládeže v Európe, ktoré sa negatívne prejavuje na ich zdraví a podporuje prevalenciu civilizačných ochorení. V priebehu pobytu sa deti zdokonaľovali aj v komunikácii v slovenskom, anglickom a ukrajinskom jazyku. Kvalitná spolupráca, dobrá organizácia, výborná atmosféra a skvelý kolektív ľudí prispeli a v konečnom dôsledku obohatili deti a ich pedagógov z Ukrajiny o nové poznatky zo Slovenska.

Osobné poďakovanie patrí firmám a ľuďom podieľajúcim sa sponzorstvom – osobnými darmi pre deti z Ukrajiny počas ich pobytu na Slovensku.

1. MIBERAS, s.r.o., Liptovský Mikuláš, 2. TEKMA, s.r.o. – Ing. J. KMETÍK, 3. QUATRO LM, s.r.o., Liptovský Mikuláš, 4. SCANQUILT, s.r.o., Liptovský Mikuláš, 5. EK SKI CENTRUM – p. E. Koudelová, Banská Bystrica, 6. Vysokoškolský zväz technických športov BA – Klub technických športov UMB, J. Čelínák – riaditeľ hotela Hutník.

PaedDr. Elena Bendíková, PhD.
PaedDr. Božena Paugschová, PhD.
KTVŠ FHV UMB

PRÍSPEVKY ŠTUDENTOV

Stále aktuálnejšia téma flexiistoty

Prvý júlový týždeň sa v holandskom meste Tilburg uskutočnila letná škola s názvom: Challenges to Modern Labour

Markets and Social Protection in Europe. Letnú školu podobného charakteru zorganizovala Univerzita v Tilburgu v spolupráci s organizáciou Espanet po prvýkrát. Keďže na Univerzite v Tilburgu pôsobí výskumný tím ReflecT, ktorý sa pod vedením prof. Tona Wilthagena dlhoročne venuje

téme flexiistoty¹

a jeho členovia pôsobia ako experti na svetovej úrovni ohľadom témy flexiistoty, daná letná škola poskytla svojim účastníkom vysokú kvalitu. Počas piatich dní vystúpilo so svojimi príspevkami 15 odborníkov, ktorí poskytli priestor na diskusiu 17 doktorandom z krajín celej Európy a jednej africkej krajiny (Veľká Británia, Írsko, Belgicko, Švédsko, Portugalsko, Španielsko, Taliansko, Holandsko, Dánsko, Ghana a Slovensko). Letná škola bola orientovaná predovšetkým na aktuálny posun uskutočnený expertmi vo výskume flexiistoty. Zúčastneným doktorandom bol poskytnutý dostatočný priestor na predstavenie svojho výskumu. Následnú diskusiu viedli kvalifikovaní odborníci v danej oblasti, ktorí poskytli veľmi cennú spätnú väzbu a námety k ďalšiemu

pokračovaniu výskumu. Okrem toho účastníci počas letnej školy navštívili „brainport“ región v holandskom meste Eindhoven, ktorý je pokladaný za jedno z najlepších centier pre produkciu a implementáciu inovácií na svete. S daným regiónom výskumná skupina ReflecT úzko spolupracuje a tento región poskytuje odborníkom z ReflecT-u priestor pre praktickú aplikáciu inovačných postupov v rámci flexiistoty.

Vďaka účasti na letnej škole som nadviazala veľmi cenné kontakty, ktoré budem môcť využiť pri mojom výskume. Okrem toho mi letná škola poskytla priestor na diskusiu s najlepšimi odborníkmi na oblasť flexiistoty a významne prehĺbila moje poznatky o skúmanom probléme. Vďaka úspešnému prvému ročníku plánuje Univerzita v Tilburgu usporiadať letnú školu aj

v roku 2013. Pre tých, ktorí by mali záujem zúčastniť sa podobnej letnej školy, odporúčam, aby sledovali internetovú stránku <http://www.espanet.org/>. Účasť na budúcoročnej letnej škole bude pre všetkých istotne veľkým prínosom.

Ing. Ivana Šidová
doktorandka Katedry ekonómie EF UMB

Medzinárodná konferencia Spoločnosti učiteľov nemeckého jazyka a germanistov Slovenska „Nemčina pre budúcnosť – budúcnosť pre nemčinu“

Stalo sa už akýmsi pravidlom, že s príchodom letných mesiacov a stúpajúcou ortuťou na teplomeroch priamo úmerne klesá počet študentov a pedagógov v objektoch našej fakulty. Platnosť tohto algoritmu však náhle prerušila XI. medzinárodná konferencia SUNG, ktorú v dňoch 1. – 3. júla 2012 zorganizovala SUNG – Spoločnosť učiteľov nemeckého jazyka a germanistov Slovenska – v spolupráci s Katedrou germanistiky FHV UMB a Katedrou odbornej jazykovej komunikácie EF UMB. Záštitu nad konferenciou prevzal minister školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, rektorka Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, veľvyslanci Nemeckej spolkové republiky, Rakúskej republiky a Švajčiarska a primátor mesta Banská Bystrica.

V predvečer otvorenia konferencie sa 1. júla 2012 na pozvanie Nemeckej akademickej výmennej služby DAAD konala slávnostná recepcia za účasti primátora mesta Banská Bystrica Mgr. Petra Gogolu, dekana Fakulty humanitných vied doc. Mgr. Vladimíra Biloveského, PhD. a ďalších významných hostí. Konferencia bola súčasťou podujatí venovaných 20. výročiu založenia Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a jej

úvodná recepcia sa symbolicky konala práve v deň 20. výročia konštituovania našej univerzity.

Slávnostné otvorenie konferencie 2. júla 2012 sa nieslo v duchu motto „*Nemčina pre budúcnosť – budúcnosť pre nemčinu*“, kde vzácných hostí a všetkých účastníkov podujatia privítala prezidentka konferencie a vedúca Katedry germanistiky na FHV UMB doc. PhDr. Alena Ďuricová, PhD. Oficiálny príhovor predniesol i štátny tajomník Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR Ing. Štefan Chudoba, PhD., veľvyslanec Rakúskej republiky Dr. Josef Markus Wuketich, veľvyslanec Švajčiarskej konfederácie Christian Martin Fotsch, tlačový a kultúrny atašé Veľvyslanectva Spolkovej republiky Nemecko Roland Westebbe, primátor mesta Banská Bystrica Mgr. Peter Gogola, rektorka Univerzity Mateja Bela Dr. h. c. prof. PhDr. Beata Kosová, CSc., dekan Fakulty humanitných vied doc. Mgr. Vladimír Biloveský, PhD. a prezidentka Spoločnosti učiteľov nemeckého jazyka a germanistov Slovenska (SUNG) PhDr. Nadežda Zemaníková, PhD. Pozvanie na konferenciu prijali i zástupcovia Goetheho inštitútu v Bratislave, Rakúskeho inštitútu v Bratislave, Rakúskeho kultúrneho fóra v Bratislave a Karpatskonemeckého spolku na Slovensku. Aula našej univerzity sa v tento slávnostný deň stala miestom stretnutia významných zástupcov vzdelávacích a kultúrnych inštitúcií a odborníkov na nemecký jazyk, ktorí hodnotili jeho aktuálny význam v slovenskom prostredí a načrtli politicko-hospodárske i spoločenské kontúry jeho vývinu v blízkej budúcnosti.

Maratón konferenčných príspevkov o budúcnosti nemčiny a o nemčine budúcnosti sa začal prednáškou prof. Dr. Hermanna Funka, dekana Filozofickej fakulty Univerzity Fridricha Schillera v Jene na tému „*Nemčina ako cudzí jazyk v Európe a vo svete*“. Počas dvoch konferenčných dní sa pracovalo v šiestich sekciách, kde odznelo 42 príspevkov didaktického, lingvistického a literárneho charakteru. Praktické skúsenosti mohli účastníci konferencie nadobudnúť v 22 workshopoch, venovaných trendom v primárnom vzdelávaní, rozvíjaní zručností vo vyučovaní cudzích jazykov, krajinovede, literatúre či novým prístupom v modernej pedagogike. Horúci letný deň vyvrcholil kultúrnym programom, kde si účastníci vypočuli čítanie úryvkov z diela Thomasa Bernharda v podaní znamenitého rakúskeho herca Franza Froschauer a následne energické muzikálne a zábavačské umenie Torstena Riemanna z Berlína. Druhé konferenčné dopoludnie otvorila plenárna prednáška doc. PhDr. Dagmar Košťálovej, PhD. z Univerzity Komenského v Bratislave vo forme filozofickej a výstižne realistickej úvahy o budúcnosti germanistiky v stredoeurópskom priestore a odborovo didakticky zameraná prednáška prof. Joachima Hoefelega z Univerzity v Zürichu.

Paralelne s programom konferencie prebiehali sprievodné akcie, kde si účastníci mohli prezrieť výstavu prác žiakov základných a stredných škôl s titulom „*Šťak ma trať z tej nemčiny!*“, literárnu výstavu Goetheho inštitútu alebo zakúpiť najnovšie učebnice a rôzne ďalšie tituly u vystavujúcich vydavateľstiev odbornej cudzojazyčnej literatúry.

Svojou vysokou medzinárodnou účasťou, neskrývaným záujmom predstaviteľov významných inštitúcií na nadnárodnej úrovni, množstva germanistov, vedeckých pracovníkov výskumných a vzdelávacích inštitúcií a učiteľov nemčiny všetkých typov škôl, ako aj médií a širšej verejnosti potvrdila XI. konferencia SUNG povest' prestížneho podujatia s cieľom zdôrazniť význam nemčiny v spoločensko-politickom, kultúrnom a ekonomickom živote Slovenska. Ďakujeme všetkým, ktorí sa spolupodieľali na príprave tohto podujatia a neváhali tak svojou troškou prispieť k podčiarknutiu významu nemeckého jazyka v histórii, súčasnosti a budúcnosti našej krajiny.

Mgr. Tamara Zajacová
interná doktorandka 2. roč., Katedra germanistiky FHV UMB

Územná samospráva v európskej perspektíve

V rámci podpory z Vyšehradského fondu bol v roku 2012 Sliezkou univerzitou založený projekt *Územná samospráva v európskej perspektíve. Vyšehradská skúsenosť*. Projekt koordinuje Inštitút politických vied a žurnalistiky na Sliezskej univerzite spolu so zahraničnými partnermi: Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici, Metropolitnou univerzitou v Prahe a Stredoeurópskou univerzitou v Budapešti. Vedúcim organizačného výboru konferencie je prof. Jan Iwanek PhD. zo Sliezskej univerzity s podporou Dr. Malgorzata Domagala, Dr. Waldemara Wojtasika a Dr. Roberta Radeka. Táto spolupráca partnerov Vyšehradskej skupiny sa mohla uskutočniť vďaka mnohoročným skúsenostiam v oblasti vedy a výskumu a mobility programov pre študentov a výskumných pracovníkov v rámci EÚ programov (vrátane LLP/Erasmus). Osobitné poďakovanie patrí slovenským partnerom z Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, ktorí pomohli pri hľadaní ďalších účastníkov projektu. Prípravy sa začali už na jar a žiadosť sa podala v júni 2012. V auguste prišlo kladné hodnotenie z Vyšehradského fondu s pridelením financií v hodnote 6000 eur. K financovaniu sa pridala aj Sliezka univerzita a sliezsky vojvoda. Problematika územnej samosprávy ako formy vlády v regiónoch si v dnešnej dobe zaslúži mimoriadnu vedeckú pozornosť. Mnoho rokov pretrvávajúcich skúseností v niektorých európskych krajinách, hlavne v Taliansku a Španielsku, a aktuálne sociálne výzvy v našom štáte si žiadajú širšiu vedeckú diskusiu na uvedenú tému. Dokazujú to aj zmeny v dynamike politických systémov, decentralizačných procesov a zmeny vo fungovaní politických strán a straníckych systémov demokratických štátov. Rozmanité sociálne zmeny podnecujú podrobný výskum a analýzu interdisciplinárneho charakteru. Cieľom konferencie nie je iba výmena názorov a poznatkov medzi vedcami, politikmi a reprezentantmi organizácií, ktoré presadzujú idey autonómie. Dôležitý je aj komparatívny výskum fungovania krajín a regiónov, ktorých sa otázka autonómie týka. Vytvorí sa tiež priestor na zhodnotenie a zosumarizovanie momentálneho stavu výskumu v tejto oblasti. Debata sa zameria na nasledovné otázky:

1. Teoretické aspekty modernej územnej samosprávy.
2. Územná samospráva v Európe – skúsenosti politických systémov.
3. História sliezskej územnej samosprávy.
4. Vyhliadky územnej samosprávy pre Poľsko a ostatné krajiny Vyšehradskej skupiny.
5. Regionálne a lokálne politické strany, regionálny a lokálny stranícky systém.

Podujatie bude sprevádzané metodologickými workshopmi pre mladých výskumníkov. Popri splnení hlavných cieľov konferencie chcú organizátori osláviť rok Konstanty Wolny a 90. výročie prvých volieb do sliezskeho parlamentu. Tradícia územnej samosprávy v Hornom Sliezsku a postavy Konstanta Wolny, prvého predsedu sliezskeho parlamentu, sú cenným zdrojom a inšpiráciou pre súčasný proces decentralizácie moci. Teoretické a praktické aspekty sliezskej autonómie v medzivojnovom období sú príkladom priekopníctva a originálnych riešení pri budovaní štátnych štruktúr. Ich hlboký poznatok a propagácia môžu prispieť k rozsiahlym diskusiám na súčasné formy územnej samosprávy v Poľsku a Európe. Projekt má aj webstránku (www.autonomia.us.edu.pl), kde môžete nájsť ďalšie informácie.

Mgr. Peter Lizák
interný doktorand FPVaMV UMB

Ďalší úspech Univerzitného speváckeho zboru Mladosť

Univerzitný spevácky zbor Mladosť pri Pedagogickej fakulte UMB je úspešným reprezentantom na súťažných i nesúťažných podujatiach. Dôkazom toho je ďalší diplom pridáný na „poli-

cu umeleckých úspechov“. V dňoch 22. – 23. júna 2012 sa zbor zúčastnil na XVI. medzinárodnom festivale chrámovej piesne CANTATE DEO v poľskom Rzeszówe, v kategórii mládežníckych a akademických speváckych zborov. V pomerne silnej konkurencii poľských zborov Mladosť obstála výborne, čoho výsledkom je získanie druhého miesta vo svojej kategórii.

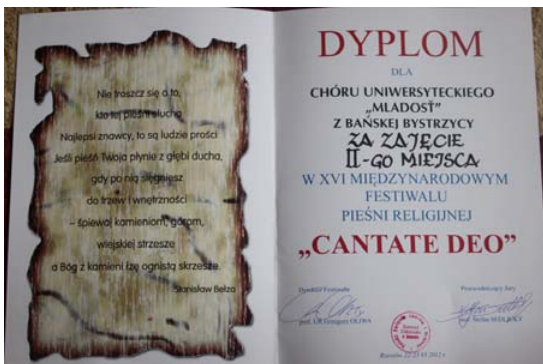
Na festival sa banskobystričský univerzitný zbor vydal už 21. júna 2012. Počas cesty sa členovia zastavili v krásnom východoslovenskom meste Prešov, aby svojím spevom i tu rozdalí radosť. Po obede a popoludňajšej skúške

na Prešovskej univerzite sa zbor presunul do Konkatedrály sv. Mikuláša, kde sa po omši uskutočnil chrámový koncert.

Ráno 22. júna sa už zbor vydal do dejiska festivalu v poľskom Rzeszówe, kam dorazil okolo obeda. Ešte pred súťažou členovia zboru využili voľný čas na poznávanie mesta a na posúdenie výkonov súťažiacich v iných kategóriách.

Medzi členmi poroty bol okrem iných aj slovenský dirigent a vysokoškolský pedagóg doc. Mgr. Art. Štefan Sedlický.

V Kostole sv. Stanislava sa zbor Mladost' predstavil skladbami Quirino GASPARIINI – Adoramus Te, Felix NOWOWIEJSKI – Parce Domine, Thomas Lui de VITTORIA – Jesu dulcis memoria, Lukáš BORZÍK – Kyrie In Missa brevis, Mikuláš Schneider-TRNAVSKÝ – Jubilate Deo.

V závere festivalu pred vyhlásením výsledkov sa všetci účastníci zišli v kostole, kde po galakonzerte nasledovala omša

sprevádzaná vybranými súťažnými skladbami. V podaní Mladosti zazneli skladby Jubilate Deo a Jesu dulcis memoria. Po sv. omši sa účastníkom i poslucháčom festivalu krátko prihovorili organizátori a porotcovia, ktorí vyhlásili výsledky sprevádzané nadšenými reakciami členov jednotlivých ocenených zborov.

Okrem samotného speváckeho zboru Mladost' patrí vďaka najmä dirigentom prof. PaedDr. Milanovi Pazúrikovi, CSc. a Mgr. Barbore Brosovej Lipkovej za ich vytrvalú prácu. Vďaka tiež patrí aj Univerzite Mateja Bela, sponzorom a všetkým organizátorom, ale aj študentom – členom speváckeho zboru –, ktorí si v horúcom lete našli čas na umeleckú prezentáciu.

Bc. Adriana Bulenincová
členka UMSZ Mladost'

Univerzitný miešaný spevácky zbor MLADOST' úspešný aj v Španielsku

V dňoch 8. – 18. 9. 2012 vycestoval Univerzitný miešaný spevácky zbor Mladost' (UMSZ) pri Pedagogickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici opäť za hranice Slovenska, aby sa zúčastnil na 2. ročníku medzinárodného festivalu Festival Internacional i Concurs Coral Cançó Mediterrània. Lloret de Mar, Barcelona v Španielsku. Jeho dejiskom bolo v prvom rade prímorské mestečko, letovisko Lloret de Mar (Costa Brava). Okrem hlavnej súťaže a galakonzertu v Lloret de Mar zbor vystupovali i na ďalších miestach (Barcelona, Monseratt).

Na festivale sa zúčastnili spevácke zbory: Chór Uniwersytetu z **Wrocławia**, Chór Uniwersytetu Medycznego z **Poznanja**, Chór Uniwersytetu Przyrodniczego z **Wrocławia**, Chór Wratislavia z **Wrocławia**, Chór Ogniwo z **Katowic**, Chór Miasta **Garwolin** z **Polska**,

Spevácky zbor University v **Gironie**, spevácky zbor z **Barcelony** zo **Španielska**, Ženský spevácky zbor zo **Sankt Petersburga** z **Ruska**.

Súťaž prebiehala v sakrálnnej, katalánskej a ľudovej kategórii (sardana), pričom podmienkou v súťažnom repertoári boli dve katalánske piesne. Každá kategória bola rozdelená do dvoch podkategórií podľa veku: kategória do 26 rokov (aj UMSZ Mladost') a nad 26 rokov (dospelé zbory). V pomerne silnej konkurencii UMSZ Mladost' zabodoval vynikajúco – v rámci zborov do 26 rokov sa v kategórii sakrálnnej hudby umiestnil na **1. mieste (Primer Premi)**! A získal aj **Diploma de Plata – osobitnú cenu poroty za interpretáciu katalánskej piesne** –, čo ho podľa organizátorov oprávňuje spievať v katalánčine. Jednotlivé zbory dostali aj certifikáty festivalu.

Členovia a vedenie UMSZ prekonal i týmto úspechom dlhú cestu týkajúcu sa nielen prípravy repertoáru, ale i organizácie a samotného vycestovania. Po období príprav a očakávania sa 8.

septembra 2012 zbor „naložil“ a začal svoju púť na autobusovej stanici v Banskej Bystrici. Do miesta konania súťaže sa zbor dostavil 10. septembra. Autobus prekonal za 52 hodín cestu cez Rakúsko a Taliansko do Francúzska (Frejus), kde si členovia zboru dopriali chvíľu oddychu pri mori a nocľah počas povinnej 11-hodinovej prestávky vodičov autobusu.

V nasledujúcich dňoch sa kolektív zboru venoval posledným prípravám pred súťažou, ktorá sa uskutočnila 12. septembra v kostole St. Roma Lloret de Mar. Súťažný repertoár zboru tvorili skladby: Feliks Nowowiejsky: Parce Domine, Peter Špilák: Dies irae, Francesco Villa: Plomes al vent, Róbert Faltus: Mariatta Cistellera (premiera), Ivan Hrušovský: Išeu Macek, Peter Špilák: Kde si bola.

Počas ďalších dní pobytu, až do vyhlásenia výsledkov, organizátori ponúkli speváckym zborom pestrý program s možnosťou pozrieť si najmä pamiatky v okolí Lloret de Mar. Zážitkom, spájajúcim duchovno s kultúrou a umením, bol výlet do horských

kláštorov Monseratt a do mesta S. Dalího – Figueras. Druhým celodenným poznávacím výletom bola návšteva Barcelony, kde bolo možné vzhliadnuť Sagradu Familia, Gaudiho veľkolepé barcelonske záhrady, park – Güell a Gaudiho architektúry a Olympijský štadión s vyhlídkou na celú Barcelonu i s prístavom. V podvečerných hodinách Mladosť spolu so ženským zborom zo Sankt Peterburgu „odspievali“ koncert v Katedrále svätého Kríža a svätej Eulálie, po ktorom nasledoval presun ku komplexu fontán Font Màgica. Odtiaľ si všetci aj napriek zmeškanému programu klasickej hudby odniesli veľký zážitok. Vedenie aj so zástupcami speváckeho zboru absolvovali ešte prijatie na Univerzite v Gironi, ktorá má podobný charakter ako naša univerzita. Uskutočnili sa tu rokovania o možnej budúcej spolupráci školy i speváckych zborov.

Deň vyhlásenia výsledkov bol po rannej skúške voľný, čo mnohí využili na balenie, nákupy a relax pri mori. Vo večerných hodinách sa účastníci festivalu zišli v miestnom novom divadle,

kde boli slávnostne vyhlásené výsledky spojené s krátkym programom zakončeným spoločnou katalánskou skladbou **E l meu avi**. Na záverečnej recepcii po galakonzerte sa členovia zboru Mladosť, povzbudení výsledkami súťaže, tradične prezentovali spontánnym rozprúdením ľudovej zábavy, spevom a tancom.

Dňa 16. septembra sa USZ Mladosť v skorých ranných hodinách rozlúčil s miestom ďalšieho úspechu a vydal sa na cestu domov. Počas takmer 16-hodinovej cesty autobus plný spevákov zdolal približne 900 km cez Taliansko a Švajčiarsko do rakúskeho mesta Feldkirch – Renkweil, odkiaľ po noci strávenej v hoteli pokračoval na druhý deň ďalej na Slovensko. „Vyslanci Univerzity Mateja Bela“ prekročili hranice niečo po 20-tej hodine a do konečnej stanice v Banskej Bystrici dorazili unavení, ale šťastní okolo polnoci.

Členovia i vedenie zboru si počas reprezentovania napriek nabitému programu našli i chvíľu na oddych pri mori, zábavu, ktorú rozprúdili i v katalánskych uliciach, na spoznávanie nových ľudí a nadväzovanie kontaktov s členmi zúčastnených speváckych zborov. Za úspešný zájazd a množstvo zážitkov je na mieste poďakovať nielen všetkým zúčastneným spevákom, ale najmä vedeniu zboru, dirigentom prof. PaedDr. Milanovi Pazúrikovi, CSc., Mgr. Barbore Brosovej Lipkovej, manažérke Ing. Petre Pa-

zúrikovej, všetkým členkám zboru, ktoré počas zájazdu tlmočili (Michaele Plavákovovej, Libuši Dedáčkovej a Lucii Sámelovej), organizátorom festivalu v Lloret de Mar (na čele s prezidentom festivalu Jarekom Pyžžom), SAD Trenčín a najmä šoférom autobusu za bezpečnú jazdu. V neposlednom rade patrí vďaka aj absolventom našej Alma mater (bratom Lukášovi a Jozefovi Jeňovcom a Andrejovi Staňovi), ktorí ochotne prišli vypomôcť telesu v takejto medzinárodnej konfrontácii a doc. P. Tužinskému za sprostredkovanie kontaktu na uvedený festival. Všetkým

sponzorom: SHP Harmanec a Mliekarni Kežmarok, bez ktorých pomoci by nebolo možné zájazd uskutočniť v takomto rozsahu. Obrovské GRÁCIES patrí hlavne vedeniu Univerzity Mateja Bela na čele s rektorkou Dr. h. c. prof. PhDr. Beatou Kosovou, CSc., kvestorkou Ing. Ruženou Fraňovou, prorektormi a vedeniu Pedagogickej fakulty s jej ekonomickým oddelením, bez ktorých by sa takéto projekty nedali realizovať.

*Bc. Adriana Bulenincová
študentka Sj – Hu, FHV UMB,
členka speváckeho zboru Mladosť*

ŠPORT

Lucia KOVÁČIKOVÁ je vicemajsterkou Európy i sveta v karate

Rok 2012 je úspešný pre Luciu Kováčikovú, študentku 2. ročníka Mgr. štúdia aprobácie slovenský jazyk a francúzsky jazyk Fakulty humanitných vied UMB, v športovom karate zápase kumite do 50 kg.

Na májových majstrovstvách Európy v karate senioriek v španielskom Tenerife obsadila 2. miesto. Vo svojej súťažnej kategórii 22 pretekárov (štát môže zastupovať len jedna pretekárka) postupne zdolávala súperky: v 1. kole voľný postup, v 2. kole vyhrala 3:0 s I. Lupanovou (Bulharsko), v 3. kole vyhrala s K. Kryva (Ukrajina), v

V dňoch 12. – 15. júla 2012 bola Bratislava dejiskom Akademických majstrovstiev sveta v karate za účasti 450 pretekárov zo 45 štátov sveta. Lucia Kováčiková vo svojej kategórii sa prebojovala do 3. kola, keď najskôr zvíťazila nad súťažiačou z Čiernej Hory, v 2. kole porazila 3:0 A. Mohamed z Egypta, ale následne podľahla 1:3 R. Molnárovej z Maďarska. Úspech dosiahla ako členka reprezentačného družstva Slovenska, ktoré v súťaži zápasu družstiev podľahlo len vo finále pretekárkam z Egypta 0:2. Univerzitné družstvo Slovenska postupne zdolalo družstvá Českej republiky, Nového Zélandu a Poľska a získalo tak strieborné medaily. Z Fakulty humanitných vied UMB sa zúčastnili aj študenti 1. ročníka telesnej výchovy, resp. športu Dominika Tatárová – reprezentovala v zápase nad 68 kg s výhrou 4:0 nad Ch. Munro z Nového Zélandu a podľahla 0:1 H. Burucu z Turecka – a Richard Dobrotka v zápase do 67 kg podľahol 0:3 pretekárovi z Rakúska.

Športový úspech Luciu Kováčikovú podnietil k pokračovaniu štúdia na začínajúcom externom štúdiu študijného programu šport – trénerstvo so zameraním na špecializáciu karate. Gratulujeme k vynikajúcemu umiestneniu a prajeme veľa úspechov i v ďalšej súťažnej činnosti.

PaedDr. Peter Zbiňovský, PhD.
KTVŠ FHV UMB

4. kole – v boji o postup do finále – zvíťazila 1:0 s G.Akdag (Švédsko) a postúpila tak do FINÁLE, kde prehrala 0:8 s S. Özcelikovou (Turecko) a vybojovala si tak striebornú medailu!

Úspech doktorandky UMB Danky Bartekovej na LOH 2012 v Londýne

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici srdečne blahoželá športovej strelkyni

Danke Bartekovej
(doktorandka FPVaMV UMB)

k dvom významným úspechom, ktoré dosiahla na Letných olympijských hrách v Londýne:

bronzová medaila v disciplíne skeet žien

a

zvolenie za členku komisie športovcov Medzinárodného olympijského výboru (MOV).

Oznamujeme všetkým, ktorí by chceli prispieť do ďalšieho čísla Spravodajcu UMB, že príspevky môžu poslať elektronickou poštou na adresu simona.troiakova@umb.sk. Uzávierka príspevkov do ďalšieho čísla je 20. novembra 2012.

Redakčná rada

OTESTOVALI SME
ÚČET PRE MLADÝCH!

94%*

MLADÝCH ODPORÚČA
SPACE ÚČET!

Prečo?

- odmena za vybrané platby kartou
- výbery z našich bankomatov zdarma
- možnosť výhodnejšieho úveru a sporenia

SLOVENSKÁ
SPORITEĽNA

www.space.sk

* Na základe stanovísk 15 zo 16 testerov Space účtu.